

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرش کلاردشت در گذر زمان

مؤلف :

زهرا زمانان

انتشارات ارسطو
(چاپ و نشر ایران)
۱۳۹۹

این کتاب حاصل نگارش سرکار
خانم زمانان فعال حوزه فرش و ساکن
کلاردشت می باشد.

سخن نویسنده:

هدف از نگارش این کتاب معرفی
فرش کلاردشت و دستان هنرمند زنان
کلاردشت با هدف پیشرفت روزافزون در
این زمینه میباشد.

با تشکر از سرکار خانم بیتا علیجانی که
در این زمینه اینجانب را همراهی نمودند.
این کتاب را به زنان زحمتکش و
هنرمند قالیباف شهرستان کلاردشت
تقدیم می کنم.

فهرست مطالب

۱۰ مقدمه
۱۰ مسئولیت تاریخی در قبال فرش دستبافت
۱۳ پیشگفتار
۱۵ فصل اول
۱۶ صنعت قالی بافی
۱۷ جایگاه فرش کلاردشت
۱۹ ویژگی‌های فرش روستایی و شهری
۲۲ موقعیت بافندگان
۲۳ ویژگی‌های فرش کلاردشت
۲۴ کلید واژه ویژگی فرش
۲۵ روستاهای شاخص بافت
۲۶ شاخص‌های فرش کلاردشت
۲۷ سلايق بازار اروپا
۳۰ نحوی فروش فرش
۳۲ مواد اولیه فرش
۳۳ فصل دوم
۳۳ یکی از بافندگان قدیم
۳۴ اولین بافندگان
۳۶ فصل سوم
۳۶ پیشکسوتان فرش کلاردشت با عکس

۳۹ فصل چهارم

- ۳۹ تاسیس تعاونی
- ۴۰ اعضای تعاونی
- ۴۰ اهداف اعضای تعاونی
- ۴۱ اولین دفترچه و پرونده

۴۲ فصل پنجم

- ۴۲ جهاد سازندگی اوج پیشرفت فرش کلاردشت
- ۴۳ تعاونی زیر نظر جهاد سازندگی
- ۴۴ تاسیس دار و مواد اولیه با جهاد سازندگی

۴۶ فصل ششم

- ۴۶ وظایف تعاونی فرش کلاردشت
- ۴۹ نمایشگاه
- ۵۱ حضور در نمایشگاه فرش کلاردشت
- ۵۲ توزیع نخ
- ۵۳ فروش فرش و حضور در نمایشگاه

۵۵ فصل هفتم

- ۵۵ بافندگان قدیم
- ۵۷ حرفه اصلی زنان فرش بافی

۵۸ فصل هشتم

- ۵۸ جولان دلالان
- ۶۰ رضایت بافندگان

۶۲ فصل نهم

- ۶۲ نقوش فرش کلاردشت

۶۳ جنگلی
۶۵ بز
۶۷ پرنده و تک پر

۶۸ فصل دهم

۶۸ مزیت فرش کلاردشت
۷۱ انواع پشم
۷۲ پشم طبیعی
۷۵ پنبه و نقش آن در تولید فرش ایران
۷۶ خامه
۷۷ رنگ طبیعی

۸۰ فصل یازدهم

۸۰ نحوه تهیه پشم
۸۲ ریسندگی دستی
۸۵ رنگرزی
۸۷ تاریخچه رنگ
۸۸ انواع رنگ
۸۹ رنگ های طبیعی

۹۰ فصل دوازدهم

۹۰ ریشه گیاهان طبیعی
۹۱ ریشه ها و بوته ها و درختچه ها طبیعی برای رنگرزی
۹۱ حلال ها یا گیاهان مازوج دار
۹۲ گیاهان طبیعی

۹۴ فصل سیزدهم

۹۴	تاریخ فرش کلاردشت
۹۶	دهه ۶۰
۹۷	دهه ۷۰
۹۹	دهه ۸۰
۱۰۰	دهه ۹۰
۱۰۱	انواع دار و ابزار
۱۰۳	رج شمار و ابزار
۱۰۳	پشم دستریس با رنگ طبیعی
۱۰۴	چله معرفی چند لا
۱۰۷	فصل چهاردهم
۱۰۷	نگهداری فرش
۱۰۸	دارکشی
۱۱۱	فصل پانزدهم
۱۱۱	عیوب فرش ، بالازدگی ، فرورفتگی
۱۱۲	عیوب فرش
۱۱۳	جایگاه فرش کهنه
۱۱۵	فصل شانزدهم
۱۱۵	بازار فرش کلاردشت و حمایت خیرین
۱۱۶	سلیقه بازار امروز
۱۱۷	بافت فرشهای کلاردشت
۱۱۸	فصل هفدهم
۱۱۸	رفوگری رفوگری قایقی و سایر تزئینات فرش
۱۲۰	رفوگری

۱۲۱ رفوگر قبل از شروع کار

۱۲۳ فصل هجدهم

۱۲۳ گلیم بافی

۱۲۵ جاجیم کلاردشت

۱۲۶ جاجیم بافی

۱۲۷ انواع جاجیم

۱۲۹ فصل نوزدهم

۱۲۹ رکود اقتصاد در بازار فرش

۱۳۲ چگونگی نظارت بر اتحادیه فرش

۱۳۵ فصل بیستم

۱۳۵ خروج فرش از جهاد سازندگی

۱۳۶ اداره بازرگانی

۱۳۸ اداره صنعت و معدن و تجارت

۱۴۰ فصل بیست و یکم

۱۴۰ عدم همکاری بانکها ، مشکلات تسهیلات ، تضامین بانکی

۱۴۲ فصل بیست و دوم

۱۴۲ آداب فرش اندازی برای داماد در کلاردشت

۱۴۳ توضیحات آداب و سنین

۱۵۴ فصل بیست و سوم

۱۵۴ بیمه بافندگان و مشکلات بیمه

۱۵۶ فصل بیست و چهارم

۱۵۶ بافت گروهی

۱۵۸ فصل بیست و پنجم

۱۵۸ هرم سنی

۱۵۹ هرم تولید

۱۶۰ فصل بیست و ششم

۱۶۰ دلنوشته های بافندگان

۱۶۴ فصل بیست و هفتم

۱۶۴ تغییرات آب و هوا در کلاردشت

۱۶۵ جغرافیای فرش مازندران در حال حاضر

۱۶۶ زمان بافت فرش در چه فصلی

۱۶۷ فصل بیست و هشتم

۱۶۷ نبود مکانی مناسب جهت نمایش عرضه فروش فرش

۱۶۹ فصل بیست و نهم

۱۶۹ چگونه از فرش های ارزشمند نگهداری کنیم

۱۷۱ ریسندگی روغن ریسندگی

۱۷۳ فصل سی ام

۱۷۳ ضمیمه

۱۸۴ کد خدا علی خواجهوند جعفری

۱۹۹ آلبوم عکس

۲۴۴ منابع و ماخذ

مقدمه

مسئولیت تاریخی در قبال فرش دستبافت

درباره ارزش ها و مزایای فرش دستبافت ایران سخن های فراوانی می توان گفت از یک سو به پیشینه تاریخی هنری فرهنگی و هویتی آن اشاره کرد. و از سوی دیگر از اعتبار جهانی و شهرت ارزنده اش برای کشور سخن گفت می توان از منظر ارز آوری و مفرح بودن آن به عنوان یکی از مهمترین اقلام صادرات غیر نفتی نگاه کرد. به ویژه می توان بر اشتغال زایی قابل توجه آن تاکید کرد. فرش ایرانی هنری بی نظیر و یادگاری ارزشمند از اجداد هنرمند و صنعت گرهای که به بهترین شکل چیره دستی و مهارت آنان و قدمت فرهنگ و تمدن ایرانی سخن می

گوید . امروز نیز چون گذشته به عنوان نگینی درخشان بر انگشتری فرهنگ و اقتصاد میهن ایران اسلامی نور افشانی می کند . فرش ایرانی با اقتصاد و اشتغال خانوارهای ایرانی گره خورده است . و نقش اقتصادی ارزنده ای در حوزه داخلی و خارجی برای ایران اسلامی ایفا می کند . و تولید کنندگان ایرانی با تولید سالانه بیش از ۵ میلیون متر مربع انواع فرش دستبافت که بیش از دو سوم آن صادراتی است . جایگاه ویژه و یگانه ای در میان رقبا دارد . اما متأسفانه با ورود چین ، هند و افغانستان و تحریم ها و قیمت بالای تمام شده و قیمت مناسب رقبای فرش ایران دچار رکود شده . گره خوردن هنر زیبایی با تار و پود فرش دستبافت ایرانی زمانی منجر بر رغبت جهانیان برای خرید این هنر صنعت بوده . به طوریکه به ۸۱ کشور صادر می شده اما در حال حاضر اندکی از کشورهای متقاضی فرش ایرانی هستند امارت متحده عربی ، آلمان ، لبنان در نبود ایران چین ، هند ، افغانستان ترکها بازار را قبضه کرده اند . با توجه به شرایط موجود مسئولان فرش به عنوان متولیان و دست اندرکاران هنر

صنعت فرش در کشور مسئولین بزرگ به عظمت همه تاریخ پر افتخار این کالا بر دوش دارند. و همه باید کنار هم همپای تولید کننده بافنده و صادر کننده ها برای بهبود ارتقای فرش دستبافت ایرانی بکوشند تا فرش به جایگاه اصلی خود برگردد.

پیشگفتار

فرش ایران دارای تاریخی بسیار طولانی است. در ایران از دیر باز بافتن انواع فرش متداول بوده و انگیزه اجداد و نیاکان داشته است. نوشته جات، مورخان، جهانگردان، جنگجویان مکشوفه از گذشتگان گویای آن است که فرش بافی به صورت هنری دستی و مردمی و روستائی و عشایری در ایران سابقه ی بس دراز دارد. فرش به عنوان نمودی از فکر و اندیشه بشری و متأثر از حس نوع جویی او در طول تاریخ خود با فراز و نشیب‌های روبرو بوده گاه با فراغت فکری هنرمندان و محیط مناسبی که برای رشد و شکوفائی هنر ایشان ایجاد گردد و به حد اعلائی خود رسیده و گاه صدماتی که بر اثر مصائب طبیعی و غیر طبیعی بر پیکر جامعه وارد شده آن را به سمت و سوی نهفتگی و خمودی سوق داده است. اینک با توجه

به سهولت ایجاد ارتباط بین هنرمندان نقاط مختلف و پیشرفت تکنیک طراحی و نقش پردازی فرش همگام با سایر هنرها و صنایع مردمی رو به تکاملی رفته است طرحهای محلی به نقاط دیگری برای بافت فرستاده می شود و هنرمندان از نتایج تجربیات دیگر همکاران خویش کاملاً با خبر می گردند و سایل کار طراحی پیشرفت نموده و تکنیک به کمک هنرمندان آمده و با تکنیک طرحهای خود خالق هنرهای جدید می شوند . هر چند حال و روز فرش خوش نیست اما تلاش هنرمندان این کالای ارزشمند دوباره رونق بگیرد .

فصل اول

تاریخ فرش در یک نگاه

مشاهده می شود. سباحتی نظیر لاوریا و شاردن از وجود کارگاه های اختصاصی، در کنار کارگاه های سنتی خبر می دهند که در آنها علاوه بر بافت فرشهای زیبا و طرفی که غالباً برای شاهزادگان و امرا کشورهای خارج تهیه می شد، مزارع و نقاشان بزرگی نظیر رضا عباسی و غیره به خلق اثری بی نظیر می پرداختند.

فرشهای مسلمانان که بخشی از آنها جزو نفوس ایران کهن بوده اند، عبارتند از قالی معروف شکارگاه در سوره وین، فرش مجلسی و نقش گلشانی و قالی تینچ و نقش گلشانی در سوره ویکتوریا و لندن، قالی لندن، نقش گلشانی در سوره پولادی بواسولی میلان و قالی نقش ابراج با گل و دانه در سوره ملرویلین ابرویرک و مجاز از صنایع قالی نفیس و کاربهای ایرانی که به سوره های و تکسومهای مخصوصی بیگلرگان راه یافته است.

با شناخت اروپائیان از فرشهای ایرانی و کمال زیبایی این فرشها که طی سدهای بعد به آن دست یافت، ایران ایران، عنوان بلاغی فرش، زعمای شرقی را به خود اختصاص داد. و فرش در دنیا با نام ایران همراه شد.

هر چند شروع دوره ای که در آن فرش به عنوان یک کالای هنری - اجتماعی در جامعه ایران مطرح شد، مشخص نیست. ولی زمان شکارگاهی و اوج آن که به معنای زمان تولید فرش های اجاری و با ارزش می باشد، تا حدود زیادی روشن شده است. ابتدای تقریباً قطعی مان بر اوج و شکوه صنعت قالی سازی دوره صفویه وجود دارد. کما اینکه معروفترین فرش کامل یا ذکر تاریخ و نام بافنده که معروف به فرش شیخ سخی بوده و برای مقبره شیخ سده بی لندن ارمینی، در دوران سلسله صفویه بافته شده، اکنون در موزه ویکتوریا و لندن نگهداری می شود. فرشهای دیگری از این دوره که در موزه های مختلف دنیا وجود دارد، بهترین شاهد این مدعا هستند که در یک دوره تقریباً سه سده، ایران ایران از نظر هنر و رنگ آمیزی و بافت به حد کمال خود رسید.

دوره صفویه به شدت پس در دوره سلطنت سده از شاهان اول این سلسله برای فرش، دوره ای طلایی محسوب می شود. بسیاری از زیادهای طرحها و رنگ آمیزی ها و بافتها را نظیر زبانی های غیر قابل تصور مساجد و بناهای تاریخی، محراب اوان دوره صفویه و در سازه چمنین و پشتهایان هنرمندان بطور اصم و طراحان و نقاشان بطور ایمن، با کارهای بی باری برگزیده فرشهای ایران

فرش ایرانی کهن است که ریشه در زلفای خاک و کور و شاخه تا بانای ایران و سایه بر سدر عربی دارد که قرن ها است سوله به سوله آن را از نسلی به نسل دیگر منتقل کرده بر روی آن رنگی می کنند و با آن نسلی دارند.

فرش تخصصی زنده از فرهنگ و هنر سرتوزین ایران در ابرار مختلف تاریخ و نشانه فرهنگ عموم و قدرتمندی است که نه تنها در مقابل هجوم اقوام مختلف مقاومت کرده، بلکه توانسته فرهنگهای مختلفی بیگانه را در خود حل کند و به آن سده ای اثر آن بیفتد.

کیفیت استثنایی این کالا که اثری از هنر و صنعت است، به سهولت باعث گذر آن از مرزهای

جهان و به زبان حال شده است.

در این زمینه نیست که می توانیم حضور و تأثیر آن را حتی در شرایطی که صنایع ماشینی بسیار پیشرفته تر از آن در دوره فرار داده، استثنای کنیم. اگر چه ایرانیان نیز نمی توانند ادعای تولید اولین فرش های دستباف را داشته باشند، ولی شاردن و عیارک تاریخی به خصوص کشف قالی سوره ملرویلین و قالی های هنر کاربها را می توانیم به ایرانیان

IRAN RUGS

صنعت قالی بافی

مجموعه عملیات و اقداماتی که به وسیله افراد مختلف و بصورت های گوناگون انجام می شود و منجر به فراهم سازی قالی می گردد صنعت قالی بافی است . در صنعت قالی بافی ایران هنرمندان و پیشه ورانی بصورت مستقیم یا غیر مستقیم و جانبی با عناوین و شیوه های جداگانه ای از جمله موارد زیر اشتغال دارند.

الف . طراح و نقشه کش و تکثیر کننده نقشه

ب . رنگ سازی و رنگرز

پ . دام دار و پشم چین و پشم شور

ت . کشاورز، پنبه کار ، باغدار

ج . فروشندگان ، بازرگانان ، و تجار مواد اولیه فرش

چ . ریسنده ، تابنده نخ

ح . دارکش ، چله کش ، بافنده

خ . بیمه وران ، کسبه ، صادرکننده

در طول زمان همواره فرش بافی در ایران صنعتی

روستایی و عشایری بوده و این صنعت پر خیر و برکت
ضمن پر کردن اوقات بیکاری کشاورزان و دامداران در
تقویت بنیه مالی ایشان و اقتصاد کشور تاثیر بسزایی
داشته است .

جایگاه فرش کلاردشت

جغرافیای فرش کلاردشت همانگونه که محتضرید
فرش معرف فرهنگ اسلامی و ایرانی این مرز و بوم
در تمامی نقاط جهان است و فرش کلاردشت یکی از
اصیل ترین فرش های جهانی است که در جهان از جایگاه
ویژه ای برخوردار می باشد . نکته مهمی که اشاره به
آن خالی از لطف نیست صادراتی بودن قالی کلاردشت
است که در کشورهای هم چون آلمان، کانادا، ایتالیا،
سوئیس، اتریش و کشورهای حوزه خلیج فارس می باشد
و از جایگاه ویژه ای برخوردار است فرش دستبافت این
یادگار گذشتگان روزگاری چه نقشی در زندگی ما داشته
است شاید باید بپذیریم که تصاویر فرش های آویخته بر

دیوار کلیساها و یا سالن های حکومتی در قرون وسطی و فرش هایی که از طرف دربار صفوی در مراسم عروسی پسر پادشاه لهستان هدیه شد یا فرش هایی که شاه طهماسب ارمغان مساجد نو ساخته استانبول در زمان حکومت عثمانی کرده یادگارهایی مربوط به تاریخ است و شاید نباید فکر کنیم که نه فقط نشانه های کوچکی از توانائی ارزشمندی بوده است که ایرانیان داشتند و ما اکنون فراموش کرده ایم که فرش در حیات اجتماعی ما چه نقشی داشت و چه پشتوانه ای به حساب می آمده قالی و قالیچه های زر بافت که فخر مکان های اشرافی بود و عنوان تاجر و دارنده فرش که چه اعتباری به حساب می آمده و چه آسان از یاد رفت که چه بناهایی با بهای فرش سر بر آسمان برداشت و چگونه فرش دستبافت خرج عروسی و عزا سفر حج می شد و به عنوان مهریه و جهیزیه و شیر بها به پیوندهای ازدواج و زندگی زوج جوان اعتبار می داد. جلوه و جلال عروسی و عزا بر سینه دیوارهای و پوشش تخته حوض خانه ها بود و اما از زمان حکومت قاجاریه و مهاجرت افراد آشنا به

این صنعت سنتی که اکثراً عشایر بوده اند از استانهای کرمانشاه، کردستان و فارس به استانهای مازندران علی الخصوص منطقه کلاردشت در هم آمیخته و به صورت ذهنی و نقشه های مربوط به خود به تولید این صنعت گرانبها مشغول شدند و قبل از آنکه این منطقه کوچک و دور افتاده که از هرگونه امکانات جدید بهرمنند باشد و قبل از آنکه بهشت گم شده از نظر آب و هوا کوه و جنگل شناخته شده باشد و به شهر توریستی مبدل گردد از دست های نحیف این بافندگان مکتب نرفته که حدیث مکرر هنر است نام کلاردشت در جهان می درخشید.

ویژگی های فرش روستایی و شهری

قالی های شهری اغلب یا در داخل شهرها یا حومه آن در کارگاه های کوچک و بزرگ که دارای مقرراتی قابل توجه اند و از طرف استاد کاران ماهر و کارگران آزموده اداره می گردند بافته می شود .

فرشهای بافته شده در این کارگاه ها اغلب با مواد

اولیه مرغوب و طرحهای تکامل یافته و بافندگان ماهر فراهم می‌گردد. و به قول معروف باب صادرات است. در حالیکه فرشهای روستایی و عشایر که با پشم محلی و بدون نقشه از پیش کشیده شده و به وسیله زنان و دختران به طور ذهنی بافته می‌گردد. اغلب درشت بافت و باب پسند خانوارهای عشایر با حداکثر بازارهای محلی است.

می‌توان ویژگی‌های فرش‌های شهری و روستایی و عشایر را در دو بخش خلاصه کرد.

الف: اختصاصات فرش‌های شهری باف

۱- طراحی و نقش پردازی این فرشها به وسیله استاد کاران طراح و ظرافت و رعایت اصولی بر روی کاغذ و نقشه انجام می‌گردد.

۲- خطوط در طرحها و نقش‌ها گردان و اسلیمی است.

۳- رجشمار بالا و فرشها اغلب ریز باف می‌باشد.

۴- رنگرزی دقیق رنگها مناسب و هم آهنگ و شفاف و با تعداد زیاد است .

۵- اندازه و قطع فرشها بزرگ و استاندارد است .

۶- چون دارها عمودی است فرش دارای حواشی مستقیم و بدون کیس و سرع می باشد .

۷- بافندگان اغلب مردان اند اگر چه زنان و نوجوانان نیز به این کار مشغول می باشند .

۸- پرز قالی کوتاه و ظریف است .

۹- پشم معمولا نرم و لطیف می باشد .

ب. ویژگی های فرش روستایی - عشایری باف

۱- پشم که عمده ماده اولیه این فرشها است محلی می باشد .

۲- رنگها تند و سیر بکار می رود .

۳- قالی معمولا دارای پرز بلند بوده و اصطلاح گوشت دار است .

- ۴- قالی با ابعاد کوچک و مساحت کم بافته می شود .
- ۵- رجشمار فرش پایین است و قالی ها اغلب درشت باف می باشد .
- ۶- نقش تجریدی و بدون مقدمه و ذهنی بافته می شود لذا دارای تنوع بسیار است .
- ۷- دار قالی افقی است و فرشها گاهی دچار عیوب جزیی می گردد .
- ۸ - کارگران قالیباف اکثرا زنان اند .

موقعیت بافندگان

حکایت بافندگان فرش دستبافت کلاردشت گفتار تغزل واقعی سر انگستان هنرمند قالیباف با تار و پود رنگ و شانه است . آنهایی که از زندگی سهم اندکی برده اند و نگاه مهربانشان در کوچه و پس کوچه ها تحول و پیشرفت زنان در انتظار نگاهی مهربان و درد آشنا گل رخساره را با سیلی سرخ می کنند آنهایی که ارمغان دستهای خسته و ساده نشان زینت بخش خانه های دیگران است خود

در حصار تنگ زمانه درون دهلیزهای ساده و روشنایی بر عزم آفرینش بدیع ساعات زندگی خود را در لابلای تارو پودهای قالی به حبس می کشند و به انتظار جوانه های سبز امید بی رحمی تارها و سنگینی شانه تحمل کرده که آینده ای بهتر در گلهای قالی به تصویر بکشند .

ویژگی های فرش کلاردشت

فرش کلاردشت به صورت ذهنی بافته می شود. بافنده هیچ نوع نقشه ای در پیش رو ندارد آنچه در ذهن خیالی و به آن عقیده دارد در می آورد. و بیشتر الهام گرفته از طبیعت ، قالب قرآن مجید مقبره امام زاده ها و غیره می باشد . و همین امر باعث شده است دو فرش مثل هم نیست یعنی کپی برابر اصل در فرش ذهنی نداریم . ویژگی های یک فرش کلاردشت وجه متمایز فرش با توجه به اینکه چه آن زمان قدیم از پشم استفاده و به اصطلاح پشم در پشم بود اما در حال حاضر به لحاظ اقتصادی وضعیت تبدیلی به پنبه ها جای داده که بصورت

فارسی دارکشی می شود و گره های آن به صورت المک بافته می شود . و چله ترکی به فارسی ارج به استحکام و عمر فرش است . این دارکشی ۵۰ تا ۳۰ سال می رسد .

کلید واژه ویژگی فرش

فرش نهان گستره زندگی است و خواستن و جاری کردن هنر در تار و پودها گوهر است تابناک بر پیشانی و تلاش در سرزمینی که در صنعت آن فخر و سروری اش را به عالم می فروشیم زیباست با داشتن و ارزش نهادن به این توانایی که در دانه هنر است در این سرزمین کهن حکایت فرش دوری جستن از تنهایی و آشتی با طبیعت است طبیعتی بکر جهانیان فرش را با ایران و فرش مازندران و کلاردشت می شناسند. فرش پدیده غریب و شگفت انگیز است که لذت و سختی آن را فقط بافنده درک می کند . فرش ایران از عهد باستان قاجار و زندیه ، صفوی با فرش پازیریک در موزه لوره پاریس است . این فرش ایرانی ثبت و پلاک فرش به نام ایران ثبت شده .

فرش ایران از هر قوم و قبیله اصالت ایران را اعتبار دو چندان می بخشد. فرش دستخوش هیچ دگرگونی نیست. فرش هم نام آور است هم نان آور. فرش همیشه همراه بشر می ماند. فرش حقیقت زیستن جمعی است. فرش زینت بخش کاخ و حرمت دلهاست. فرش این دست رنج زنان و مردان دختران و کودکان در روستاها و کارگاه امید است زینت بخش آرزوهای کوچک و سفره نانشان باشد.

روستاهای شاخص بافت

شاخص بافت ابعاد و اندازه های مختلف طرح ها و نقش های گوناگون طیف های رنگی متعدد تراکم بافت جنس و الیاف بکار رفته در این دستبافت ها از جمله عواملی است که سبب این تنوع و دگرگونی در فرش می شود. در اوایل قرن نوزدهم فرش های ایرانی به اروپا راه یافت و مورد استقبال قرار گرفت پس از مدتی کوتاهی نمایندگان این کشورها برای خرید و اتصال این آثار هنری به ایران آمدند و سالیان متوالی است این داد

و ستد ادامه داشته و دارد . متاسفانه در سالیان اخیر فرش دستبافت ایرانی با مشکلات عدیده صادرات مواجه بود و هست و سهم فرش ایرانی در بازارهای جهانی دچار نوسان شدید گردیده است . یکی از شاخص های انطباق سلیقه بازارهای هدف و تبلیغات جهانی و حمایت همه جانبه دولت به عنوان عاملی کلیدی در افزایش سهم فرش دستبافت ایرانی در بازار جهانی را ایفا می کند .

شاخص های فرش کلاردشت

همچنین سابقه فرش کلاردشت که از نمونه های شاخص فرش های مازندران خاصه فرش کلاردشت است که در بازارهای جهانی شناخته شده است و سابقه ای ۲۰۰ ساله دارد که آن نیز با نقشه های ذهنی و طرح های در طبیعت بر گرفته و آمیخته با هنر منطقه خود دارد . و طرح ذهنی بافت شامل اکثر روستاهای کلاردشت می باشد .

سلايق بازار اروپا

۱- استقبال فراوان در اروپا از فرش های ذهني و خلوت بودن زمينه فرش بسيار زياد است .

نمودار طرح فرش های مورد تقاضای آلمان

عوامل مورد نظر مشتریان لبنانی برای خرید فرش دستباف ایرانی

لبنانی‌ها فرش دستباف ایران را به علت اصالت آن انتخاب می‌کنند و بعد از آن، به رنگ‌بندی، کیفیت، قیمت و ابعاد اهمیت می‌دهند.

فرش‌های مورد تقاضا برحسب نوع طرح

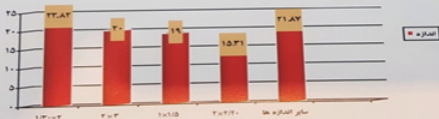
طرح‌های ذهنی (بدون نقشه) که بیشتر در ایلات و عشایر رفته می‌شوند بیشترین خواهان را در بازار اتریش دارند و در اولویت دوم طرح‌های کلاسیک هستند که مشتریان خاص خود را دارند و به ترتیب طرح‌های هندسی و مدرن در رده‌های سوم و چهارم قرار می‌گیرند (نمودار ۷).

نمودار توزیع فراوانی رجه‌های فرش‌های که در بازار فنلاند عرضه شده‌اند

وضعیت فرش‌های عرضه شده در بازار فنلاند برحسب اندازه

روستاهای شاخص بافت کلاردشت

در دهه ۵۰، ۶۰، ۷۰

ردیف	نام روستا	زن	مرد
۱	کلنو	۷۵%	۱۰%
۲	پیشنبور	۹۰%	۱۰%
۳	طویدره	۹۰%	۵%
۴	مکارود	۶۰%	۲۰%
۵	اجابیت	۵۰%	۵۰%
۶	رودبارک	۶۰%	_____
۷	ولوال	۶۰%	_____
۸	مکاء	۴۰%	_____
۹	مجل	۴۰%	_____
۱۰	کردیچال	۱۳۰%	_____
۱۱	طبرسو	۲۰%	_____
۱۲	پی قلعه	۲۰%	_____

_____	۲۰%	عثمان کلا	۱۳
_____	۳۰%	لاهو	۱۴
۵%	۳۰%	واحد	۱۵
۳%	۶۵%	پینبور	۱۶
۳%	۷۰%	طائب کلا	۱۷
۱۵%	۷۰%	بازارسر	۱۸
_____	۲۰%	کردمحلہ	۱۹
_____	۳۰%	لش سر	۲۰

نحوی فروش فرش

۱- طرح کلاردشت کالای لوکس و تجاری ۲- تجارت اصلی دامداری و دام پروری دوم تولید و فروش فرش که فرش در امر جهیزیه نقش فراوانی داشت با فروش یک تخته فرش می شد یک خروار زمین که ۳۰۰ متر حدودا می شد خرید و فرش پول نقد بود که هر آن تولیدکننده اراده به فروش می کرد به هر کالای می رسید .